

XXVI Curs d'estiu: Alternatives per a un món més just

Entenc que a mí em toca el paper ingrat de fer d'escepció que confirma la norma en un mitjà generalista que ha estat un dels molts que durant les acampades va malinformar sobre el moviment.

Vagi per endavant que –sense intenció de justificar res- penso que la novetat del fenomen, la manca de referents pel que fa a casos similars, i la pròpia estructura de la cosa, se'ns feia molt complex informar de manera efectiva i rigurosa del que estava succeïnt. Alguns de nosaltres per interessos ens hem mogut per aquests ambients, d'altres ni els coneixen ni els interessa. Però ni en aquest segon cas hi ha excusa professional possible, quan d'altra banda estem tots assabentats del fet que Messi no ha jugat bé aquesta copa Amèrica de futbol, de la qual Argentina i el Brasil ja n'han estat eliminades.

També, per trobar arguments a l'excusa de mal pagador, dir que el moviment en sí ha estat prou complex i hermètic com per fer també difícil la comunicació amb els mitjans generalistes, i a vegades fins i tot impossible per la manca de sensibilitat organitzativa dels que hi formen part. Se'ns qualificava de talps, no se'ns deixava registrar en moltes ocasions, no s'acceptaven les nostres peticions d'entrevistes...

Però de la mateixa manera que miro de trobar arguments a "l'altra banda" per entendre en part perquè hem informat tan malamente del moviment, també és cert que professionalment i empresarialment, en el nostre país (Catalunya) no ha donat la talla a l'hora d'informar la ciutadania del moviment dels "indignats". L'eufemisme per trobar l'etiqueta ja em sembla prou desafortunat com per començar aquí una anàlisi. I m'agradaria saber en quin moment es bateja el fenomen, i com és que el propi fenomen entoma amb tant d'estoïcisme el qualificatiu.

Nomès ens ha interessat el titular buit d'event, comptabilitzar el fenomen, quantificar els dies d'ocupació de places com la de Catalunya de Barcelona, saber quantes desenes de joves hi havia a Lleida el dia de la desocupació per la força per part dels mossos...

No hem sabut explicar com apareixen d'un dia per l'altre desenes, després centenars, i fins a milers de persones a la Plaça de Cataunya, i a moltes places d'altres pobles i ciutats. Homes i dones absolutament heterogenis: joves antisistema al costat de vidues pensionistes; parelles joves desnonades, i joves estudiants acabats de llicenciar a l'atur; societat civil organitzada, defensors dels ciutadans, jubilats crítics amb el sistema, professors d'universitat... La varietat volia d'una organització completa i complexa que, punt 1, no vam saber explicar. Ens llevavem al matí quantificant la gent que hi havia a la plaça, i mirant de trobar resposta a la pregunta: Quan els desnonaran? El contingut de les assemblees no s'explicava ni als diaris, ni als informatius de ràdio o televisió. Només apareixien notícies amb contingut quan un mediàtic s'acostava a la plaça per deixar part del discurs, però en cap moment ens vam interessar per com s'organitzaven les reunions, què se'n feia de les conclusions, qui eren –perquè n'hi havia- els i les persones que d'alguna manera dirigien els continguts d'aquestes reunions. Preguntes i respostes dirigides des del propi sistema. Alguns cops formulades per inèrcia pels mateixos professionals, incapaços d'enfrontar-se als seus propis dubtes, poc valents, gens recolzats per les empreses periodístiques. Ni a les administracions interessava que es dtés de discurs mediàtic el fenòmen, i sembla que tampoc no va interessar a les pròpies empreses periodístiques ni a molts dels professionals que, pel seu prestigi, haurien pogut ser una mica més valents i com a mínim preguntar-se perquè tanta gent està fent el que fa en aquestes places? Jo encara avui em pregunto perquè no hi ha hagut CAP gran comunicador amb prou valentia per mirar de posar-se del cantó dels qui ocupaven les places, encara que només fos per curiositat o pel morbo de ser l'escepció... Perquè tots, absolutament tots van defensar sense pensar l'estatusquo?

L'escepció pel que fa a continguts–i gràcies a l'efecte Twitter- va ser el parell de dies en que es va dur al plenari el dret a decidir dels pobles... Però fins i tot en això vam badar una mica a l'explicar què és el que havia passat.

Científics de diverses universitats de l'estat, entre les quals biologia i física de la UB, han estudiat l'organització del moviment, i han conclòs que el discurs i la força del fenòmen, rau a la concentració a la plaza del Sol de Madrid, i que des d'allà, i amb el que anomenen efecte font, emergia el discurs cap a altres ciutats. Possiblement la concentració de Barcelona, o algunes d'altres de catalanes, van tenir certa especificitat, però existeix una evidència científica que el fenòmen va pretendre ser unitari, imaginem que per a afavorir-ne la seva fortalesa.

A Catalunya, fins i tot des de l'esquerra, es va voler veure en aquesta necessitat d'unitat d'acció un efecte nociu pel que no tenia d'identitari. I aquí alguns mitjans que possiblement per target haurien pogut ser més còmplices amb el fenòmen, van decidir prendre part, en la comoditat de no enfrontar-se al sistema, criticant el moviment.

Jo també sóc crítica en algunes de les coses que van passar en aquelles places aquells dies, però això no em farà dir com a ciudadana, com a membre d'aquesta societat, que l'essència del fenòmen era absolutament necessaria, i que reeixís un discurs transformador, un fet imprescindible.

Però el pitjor de tot no és només com de malament hem informat els mitjans, sinò com de fatal hem fet entendre què ha suposat i què suposa. Perquè, com sol passar en la nostra professió amb molts fenòmens, la notícia la matem amb una irresponsabilitat calumniosa. Terratrèmol a Haití. Al cap de dos mesos d'emergència ja no existeix. Potser recuperarem l'efemèride un any després, però ja no serà ni tant sols per retre comptes del que no hem aconseguit i al que ens vam comprometre. Poca cosa més.

Amb el cas del moviment del 15M, un cop desallotjada la plaça, amb la càrrega policial contra els qui encara hi dormien, i després que els qui estaven organitzats ja havien aixecat l'acampada; i després de la protesta a les portes del Parlament que van acabar amb l'estirada de cabells de tot l'arc parlamentari i la major part de l'opinió publicada, mai més ningú no ha parlat de què se n'ha fet d'aquell moviment. Bé, el síndic, que poc després va rebre les crítiques del

conseller d'interior dient que el síndic havia fet de síndic i ell de conseller d'interior, i que ho tornaria a fer. I ja està.

Com es treballa ara des de barris i pobles per mantenir viu l'esperit i la feina del 15M, de com associacions de veïns, col·lectius organitzats com els contraris als desnonaments, continuen la feina; no en sabem res –insisteixo, a la premsa generalista- del què ha passat amb aquell fenomen. I com si es tractés –perquè també m'hi he trobat- del cobriment informatiu d'un FSM, en general som incapaços d'explicar què s'hi fa, tot i que després en veiem resultats demolidors en rectificacions de grans corporacions, moviments efectius que frenen decisions contràries a molts col·lectius... Jo he cobert FSM per al meu mitjà, i els atrau més saber si les ciutats on s'organitzen estan preses per la policia per garantir la seguretat del que imaginem agitadors socials, més que no pas el gran pòsit intel·lectual i d'acció que aquestes reunions provoquen no només cada dos anys, sinó l'ona expansiva organitzativa i de treball que penja amb forums regionals i temàtics.

Ahir sentia a la meua emissora a les 9 del matí una entrevista del presentador de torn a una experta en borses, de 10 minuts, en que ni el presentador sabia què preguntava, ni molts dels qui escoltàvem la ràdio a aquella hora enteníem res del que ens deia aquella especuladora. Crisi del deute, bons, rescats d'economies, valors crediticis... Ni idea, xinès total. Però això és prime time, això, diuen ells, és el que condiciona la nostra economia. I hem estat incapaços de parlar clarament dels milers de famílies que es queden al carrer i –a causa d'una legislació indecent- hauran de continuar pagant les hipoteques, dels alts índex d'atur juvenil, de la manca d'ètica de les entitats de crèdit a les que les nostres administracions salven un dia sí i un altre també, mentre són incapaços de salvar-nos a nosaltres de les retallades... No hem sabut posar noms i cognoms al fracàs del sistema, no hem volgut investigar –que és el que per professió ens tocava- aquestes grans fortunes especuladores que ens han dut fins aquí, i com sí han fet altres europeus, posar-los a la picota, davant la justícia, i si convé a la presó pels delictes comesos contra la comunitat... No hem tingut mai democràcia, per molt que el nostre sistema imperfecte se n'anomeni. I això, que de manera poc més que espontània, es va voler

evidenciar el 15M, en gran part per culpa d'uns mitjans de comunicació interessats, i uns professionals poc formats i poc responsables, sembla estar quedant en l'oblit.

Com a periodista em sento corresponsable del fracàs del fenomen –si és que ja podem dir que ha fracassat-, però voldria incloure en aquest paquet de perfils que no hem donat la talla una esquerra a Catalunya poc valenta, acomodada, i amb molt poca visió de futur. Penso que és el periodisme i l'esquerra qui havíem de tenir més vista, haver entomat l'ecàrrec de la societat civil, i canalitzar la protesta. Alguns dirigents han sabut veure que calia donar resposta, com possiblement alguns professionals de la comunicació a títol personal, i –és clar- mitjans poc potents. Però el sistema, administratiu, de partits, i les empreses de comunicació han tingut por d'apostar per la gent; han preferit continuar apostant per l'estatuquo, i en la seva irresponsabilitat han girat l'equena al fenomen. Caldrà saber quina és la força del fenomen, per veure si també, com fenòmens com el FSM, sentiments identitaris perseverants i organitzats, moviments indigenistes, resisteixen el pas del temps, i la raó els acaba donant la força necessària. Jo avui sóc incapaç, per indocumentada, de saber cap a on anirà tot plegat. M'ensumo, per deformació professional, que tot i que caldrà organitzar-se millor (una paraula a la que aquesta mena de fenòmens t'è al·lèrgia, però que li aniria molt bé de tenir-la en compte) ja no té marxa enrere. I sí molt de futur.

Rita Marzoa